

Решение № 50100 от 12.01.2024 г. по т. д. № 1485 / 2022 г. на Върховен касационен съд, 1-во тър. отделение

Чл. 164, ал. 1, т. 3 ГПК

Чл. 326, ал. 2 ТЗ

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, Търговска колегия, I отделение, в публично заседание на втори октомври през две хиляди двадесет и трета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Тотка Калчева

ЧЛЕНОВЕ: Вероника Николова

Мадлена Желева

със секретар Валерия Методиева, след като изслуша докладваното от съдия Калчева, т.д.№ 1485 по описа за 2022 г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл.290 ГПК.

Образувано е по касационна жалба на „П. гарден“ ЕООД, съдебен адрес в [населено място], срещу решение № 25/14.01.2022 г., постановено по т.д.№ 708/2021 г. от Пловдивски апелативен съд, с което е потвърдено решение № 260050/11.02.2021 г. по т.д.№ 383/2019 г. на Пловдивски окръжен съд за отхвърляне на предявените от касатора против „Професионален футболен клуб – Локомотив Пловдив 1926“ АД, [населено място], искове за заплащане на сумата от 57400 лв., представляваща цена на предоставена услуга – подготвителен футболен лагер в хотелски комплекс в [населено място], общ. Разлог, проведен през месец юни 2014 г. и за сумата от 17475,10 лв., представляваща обезщетение за забава за периода от 16.05.2016 г. до 16.05.2019 г.

Касаторът поддържа, че обжалваното решение е неправилно поради недопускане изслушването на свидетелски показания за установяване на твърдени факти във връзка с изпълнението на договора за услуга и необсъждане от въззивния съд на всички събрани по делото доказателства. Моли решението да се отмени и исковете да се уважат, както и да му се присъдят разноските по делото.

Ответникът оспорва жалбата по съображения, че не са допуснати процесуални нарушения при разглеждане и решаване на спора, като заявява, че по делото не е доказано с писмени доказателства наличието на правна връзка и той самият оспорва съществуването на такава по договор за услуга, поради което свидетелските показания са недопустими. Моли решението на въззивния съд да се остави в сила и да му се присъдят разноските за касационното производство.

Върховният касационен съд, Търговска колегия констатира следното:

За да постанови обжалваното решение, въззивният съд е приел, че ищецът по иска – настоящ касатор е придобил от „П. лодж“ ЕООД с договор за цесия от 23.06.2017 г. вземане в размер на 57400 лв. срещу ответника, произтичащо от фактура № 71/03.07.2014 г. за предоставена услуга „подготвителен футболен лагер“, за което ответникът е уведомен на 23.06.2017 г. от цедента. Изложени са съображения, че с оглед направените оспорвания от ответника, по делото не е доказано какви са били уговорките между страните „П. лодж“ ЕООД и „Професионален футболен клуб – Локомотив Пловдив 1926“ АД по предмета на твърдения договор, както и периода на ползване на хотелския комплекс в [населено място], броя на футболистите и треньорите, количеството нощувки, осигурените закуски, обеда, вечери, вода за тренировките и срещите, нито цената, дължима за услугата. Посочено е, че представеният списък на футболистите и треньорите, които се намирали в лагера, бил

подписан от треньора Е. В., който не е представител на ответното дружество. Публикациите в сайтове на електронни медии за провеждан лагер през месец юни 2014 г. представлявали частни свидетелстващи документи, които не изхождали от ответника и от тях не се установявало съдържанието на договорните уговорки. Прието е, че правилно първоинстанционният съд не е допуснал свидетелски показания за установяване на съществуването на договорна връзка, тъй като прехвърленото вземане е над 5000 лв. и попада в забраната на чл.164, ал.1, т.3 ГПК. С оглед недоказаност на възникването на договорно правоотношение предявените искиове за заплащане на цената на предоставена услуга са отхвърлени.

С определение № 50415/13.06.2023 г. ВКС допусна касационно обжалване на основание чл.280, ал.1, т.1 ГПК по въпроса за допустимостта със свидетелски показания да се установят спорни факти като времето и характера на извършена услуга, периода на извършването ѝ и съществуването на трайни търговски отношения между страните.

Становището на състава на ВКС произтича от следното:

В практиката на ВКС е прието, че ограничението по чл.164, ал.1, т.3 ГПК, изключващо свидетелски показания за установяване на договори на стойност по-голяма от 5000 лв., не е приложимо, когато спорът не е за наличието на съществуващо договорно отношение, а за смисъла на постигнатите договорености. Разясненията, които са дадени са, че със свидетели не може да се доказва извършването на волеизявления, които изграждат фактическия състав на договор на стойност над 5000 лв. (решение № 224/22.12.2016 г. по гр.д.№ 2169/2016 г. на III г.о.), но гласните доказателствени средства са допустими за извършени правни или фактически действия по изпълнението, като приемане на изработеното (решение № 50183/14.07.2023 г. по т.д.№ 2161/2021 г. на I т.о. и цитираните в същото други актове на ВКС); механизма на комуникация при осъществяване на търговските взаимоотношения (решение № 218/06.01.2017 г. по т.д.№ 3572/2015 г. на I т.о.) или трайни търговски отношения във връзка със съвместна дейност (решение № 224/22.12.2016 г. по гр.д.№ 2169/2016 г. на III г.о.). По отношение доказването на съществените елементи на договора е прието, че нормата на чл.326, ал.2 ТЗ, според която, ако цената по договор за продажба не е определена и не е уговорено как ще бъде определена, се счита, че страните са се съгласили с цената, която обикновено се плаща по време на сключване на продажбата за същия вид стока при подобни обстоятелства, се прилага и по отношение на цената по договор за услуга – решение № 36/30.03.2011 г. по гр.д.№ 384/2009 г. на IV г.о. Настоящият съдебен състав споделя изцяло разрешенията в практиката на ВКС и приема, че свидетелските показания са допустими за установяване на съществуването на трайни търговски отношения, както и за изпълнението на договори за предоставяне на услуги относно времето, характера и периода на извършената услуги. При обсъждане от решаващия съд на гласните доказателства съвместно с останалите ангажирани доказателствени средства съдебният състав би могъл да приеме, че услугата е предоставена в рамките на съществуващи трайни търговски отношения и при доказаност на фактите относно извършването ѝ да определи цената по правилото на чл.326, ал.2 ТЗ.

По същество на касационната жалба.

Касационните оплаквания за нарушение на процесуалните правила предвид недопускането на свидетелски показания при позоваване от въззивния съд на ограничението по чл.164, ал.1, т.3 ГПК и необсъждането на представените писмени документи са основателни. Първоинстанционният съд е отказал разпит на свидетели по заявено искане на ищеца – касатор в настоящото производство за установяване на времето и характера на извършената услуга, като предвид оспорването от ответника,

че не е възникнало облигационно отношение, е счел, че със свидетелите ще се установява сключването на договора. В допълнителната исковата молба са изброени конкретните факти и обстоятелства, за които се иска разпит на свидетелите: времето и характера на извършената услуга „подготвителен футболен лагер“, периодите на извършване на услугата, трайни ли са били отношенията между страните, в какво се е състояла услугата, играл ли е ответникът контролни срещи, къде и как са били настанени футболистите, при какви обстоятелства служителите на ответника са напуснали хотелския комплекс. В молба от 23.12.2019 г. ищецът е посочил начина, по който е определил цената на предоставената услуга по фактура № 71/03.07.2014 г. и е представил фактури за предоставяне на същата услуга на други отбори, включително и за „подготвителен лагер“ на ответника през 2013 г.

С оглед на отговора на правния въпрос, по който бе допуснато касационното обжалване, както и предвид фактите и обстоятелствата, за които се искат свидетелите, същите са допустими. За да е действителен договор за предоставяне на услуга не е необходимо същият да е сключен в писмена форма. Осъществяването на услугата „подготвителен лагер“, която включва настаняване в хотел; закуска, обяд и вечеря; осигуряването на тренировъчен терен и/или терен за контролни срещи и вода по време на тренировки и контроли (уточнение в молбата от 23.12.2019 г.) подлежи на доказване със свидетелски показания. По делото са ангажирани и други доказателства, от които би могло да се направи предположение, че подготвителен лагер на „Професионален футболен клуб – Локомотив Пловдив 1926“ АД е бил проведен през месец юни 2014 г. в хотелски комплекс на „П. лодж“ АД - списък на футболисти, медийни публикации, разпит на свидетели в досъдебно производство. В този смисъл със свидетелските показания ще се установят факти и обстоятелства от обективната действителност, а не впечатления на свидетелите относно волеизявления за възникване на облигационна връзка. Приемането на изпълнението на услугата, включително по правилото на чл.301 ТЗ, като доказан факт би могъл да обуслови извод за съществуването на договорно отношение. При твърдения за предоставянето на същата услуга на други отбори и на ответника през 2013 г. цената би могла да се определи според времето на сключване на договора по правилото на чл.326, ал.2 ТЗ, включително и при ползване на заключение на вещо лице.

По изложените съображения въззивното решение е неправилно и следва да се отмени, като на основание чл.293, ал.3 ГПК делото се върне на Пловдивски апелативен съд за ново разглеждане. При новото разглеждане съдът следва да допусне разпит на свидетели и събраните гласни доказателства да се обсъдят заедно с останалите ангажирани писмени доказателства, както съдът и да се произнесе по разносните за водене на делото пред ВКС.

Мотивиран от горното, Върховният касационен съд

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ въззивно решение № 25/14.01.2022 г., постановено по т.д.№ 708/2021 г. от Пловдивски апелативен съд.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг състав на Пловдивски апелативен съд.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЧЛЕНОВЕ: